

ครองเรือน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสโนโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๘๒๗. เรื่อง “กามราคะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน เนื่องจากตั้งใจว่าจะบวชหลังจากที่เคลียร์หนี้สินเสร็จใน ๔ ปีข้างหน้า เรื่องที่ทุกซึ้งใจมากคือได้พบกับผู้หญิงที่ชอบและขัดกับหัวใจที่อยากบวช จึงขออุบายในการกำราบกามราคะด้วยครับ มันเผาใจหัวใจมาเกือบหนึ่งเดือนแล้วครับ

กระผมลองพิจารณาอสุภะ นี่ก็ให้หนังของเขากระเด็นลอกออก เห็นเป็นเนื้อแดงๆ เห็นเป็นหนองออกตามร่างกาย เห็นกระดูกอะไรต่างๆ ก็เลสก็สงบได้บ้าง แต่บางมากๆ แป๊บเดียวความคิดกามราคะก็กลับมาอีก สลัดไม่ออกสักที แม้กระทั่งนึกให้เขากลายเป็นชายก็ไม่สงบ ไม่ค่อยลง เดินจงกรมและนั่งสมาธิ เอาสมาธิข่มก็แล้ว ก็ยังไม่ได้ผลดีเช่นกัน จึงขอความเมตตาท่านให้ชี้แนะในการปฏิบัติต่อไปครับ

ตอบ : ส่วนใหญ่แล้วคนที่มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาแล้วหวังผลในการประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นภัยเข้าคือ ระวังเพศตรงข้าม ระวังเพศตรงข้ามมันเป็นภัย เป็นภัยในพรหมจรรย์ของแต่ละสองฝ่าย ของโนแต่ละฝ่าย ถ้าแต่ละฝ่าย แต่ละฝ่ายแล้ว มันเป็นกรรมของสัตว์ๆ ใจ

เวลากกรรมของสัตว์ ถ้าสติสัมปชัญญะของเราสมบูรณ์แบบ สิ่งใดที่จะกระทบ เราก็ดับได้ เราก็เข้าใจได้ แต่ถ้าวันไหนมันไปกระทบรุนแรง แล้วมันสายบุญสายกรรม ถ้ามันมีความสัมพันธ์กันมา มันก็จะมีปัญหาขึ้นมา ถ้ามันมีปัญหาขึ้นมา เวลามีปัญหาขึ้นมาแล้ว เรามีเป้าหมาย

เขาบอกว่า เรามีเป้าหมายว่าอยากจะบวชในอีก ๔ ปีข้างหน้า แต่ที่นี้บังเอิญเพิ่งมาเห็นเขาแค่เดือนเดียว

เราทะนุถนอมหัวใจของเรามาตลอดชีวิต แล้วเราพัฒนาของเราขึ้นมา ของเราเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา แล้วเวลาถึงเวลาแล้วมันไปเจอเข้าไง มันไปชอบเขา แล้วไปชอบเขา แล้วเราไปพิจารณาเขาให้เป็นอสุภะ

ตำรวจจับนะ ไปพิจารณาให้เขาเป็นอสุภะ ลอกเนื้อลอกหนังเขานะ

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของเราไง เราพิจารณาที่หัวใจของเรา นี่ ตรีกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก

ชีวิตในการครองเรือน การครองเรือนเป็นเรื่องทุกข์ยากมาก เป็นเรื่องทุกข์ยากมาก เพราะหัวใจของเรา เรายังเอาหัวใจของเราไว้ไม่อยู่เลย เวลากิเลสค้นหาความทะยานอยากมันเดินในหัวใจของเรา เรายังทุกข์ยากกับกิเลสค้นหาในหัวใจของเรา แล้วเราจะไปเอากองไฟอีกกองหนึ่งมาสูมในบ้านเราทำไม

ในบ้านเรานี้ก็มีกองไฟอยู่กองหนึ่งแล้ว แล้วก็ไปเอาอีกกองหนึ่งมาคู่กัน พอเอามาคู่กันแล้ว ถ้าเกิดมีครอบครัวขึ้นมามันก็มีลูกมีเต้า มันก็จะมีอีกกองหนึ่ง กองหนึ่ง กองหนึ่ง ใ้โฮ! ไฟหลายกองเลย

แต่ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะของเรา เราดับที่ต้นเหตุนี้ ถ้าเราดับที่ต้นเหตุนี้โดยที่เราไม่ไปวอแวกับเขา สิทธิเสรีภาพของมนุษย์ไง มันเป็นเรื่องของเขา มันเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่เกิดมาแล้วจะดำรงชีวิตอย่างไร

ถ้าเราจะดำรงชีวิตของเรา ถ้าดำรงชีวิตเพศพรหมจรรย์ อยู่ในเพศของฆราวาส เขาก็อยู่ของเขาได้ ถ้าเราจะครองเรือน ครองเรือนมันก็ต้องมีสติสัมปชัญญะคิดให้ดี เรามีคู่ครองของเรา แล้วมีคู่ครองของเรา เห็นไหม ถือไม้เท้ายอดทอง ถือกะบองยอดเพชร ถ้าถือไม้เท้ายอดทอง กะบองยอดเพชร ถ้ามันราบรื่นไปทั้งชีวิตไง

แต่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันเด็ดขาด

ที่ไหนมีความรัก ที่นั่นมีความทุกข์

เราไปรักเขาเอง เราไปรักเขาเอง

ที่ไหนมีความรัก ที่นั่นมีความทุกข์

เพราะเรารักแล้วเราก็หึง เราก็หวง เราก็อยากเป็นเจ้าของ เราก็อยากจะยึดครอง

แต่ถ้าเรามีเมตตาธรรม เรามีเมตตาธรรม เรามีเมตตากรุณาของเรา เรามีเมตตาธรรม เพราะมันสิ่งมีชีวิตไง แม้แต่สัตว์ เรายังให้อาหาร เรายังคุ้มครองดูแลมัน แล้วมนุษย์ขึ้นมาทำไม เราไม่คุ้มครองดูแลกัน ถ้ามนุษย์คุ้มครองดูแลกัน เวลามันเป็นคู่ครองต่อกันแล้ว ถ้ามันผิดอก ผิดใจขึ้นมา เจ็บช้ำน้ำใจมาก ปวดใจ

คนอื่นติฉินนินทาไม่เท่าไรนะ ใจคนใกล้ชิดติฉินนินทานี้เจ็บช้ำน้ำใจ ยิ่งคนใกล้ชิดมันยิ่ง กระแทกกระเทือน แล้วมันโดยธรรมชาติ ลื่นกับพื้นมันต้องมีอยู่แล้ว

นี่พูดถึงใจ พูดถึงว่าเรามีเป้าหมายว่าจะบวช แล้วเวลาเราไปรักษา

รักษาแล้วมันเรื่องกามราคะ เรื่องความปรารถนา เรื่องความต้องการ เรื่องความปรารถนา ความต้องการ เราแก้ไข เราแก้ไขด้วยการเพ่งอสุภะ เรามีสติมีปัญญาเล็กน้อยแค่ไหน เราทำความสงบของใจก็เกือบตายแล้ว นี่มันไม่เห็นหลังคาบ้าน กินข้าวไม่ได้ มันมีของมัน ใจ

ฉะนั้น ถ้าเราจะพิจารณาอสุภะๆ มันเป็นข้อเท็จจริงในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นข้อเท็จจริงในการประพฤติปฏิบัตินะ ถ้าพิจารณา เริ่มต้นในการประพฤติปฏิบัติไง ปุณฺณ กัลยาณชน ถ้ายกขึ้นคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ มันถึงจะไปละกามราคะโดยข้อเท็จจริง

เวลาคู่ที่ ๑ สักกายทิฐิความเห็นผิดในร่างกายนี้เท่านั้น ไม่สัสถ์พตปราคาส ไม่ลุ่มไม่คล้ำในศีล เวลาพิจารณาไปแล้ว กายกับจิตแยกออกจากกันโดยสัจจะความจริงขึ้นมา นี่คู่ที่ ๒ เวลาคู่ที่ ๓ ปฏิฆะ กามราคะ นั้นนะคู่ที่ ๓ ถ้าคู่ที่ ๔ ทำลายภวาสวะ ทำลายภพจนสิ้นไปเลย นั้นนะจบ วิมุตติสุขๆ จริงๆ ตามสัจจะเป็นความจริงในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเราเป็นปุณฺณ แล้วจะเพ่งกามราคะ จะเอากามราคะ

เราพิจารณาของเรา พิจารณาของเรา ถ้าพิจารณากายของเขาให้เป็นอสุภะๆ ถ้ามันเป็นอุบายวิธีการ มันก็เรื่องหนึ่ง แต่ถ้าจะเอาเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา มันเห็นความสามารถของเราเกินไป ว่าอย่างนั้นเลย

ถ้ามันเห็นความสามารถของเราเกินไป เราก็ตั้งสติของเรา เราตั้งสติของเรา แล้วเราทำความสงบของใจเราเข้ามา แล้วพิจารณาธรรม

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การครองเรือนเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง

การครองเรือน เราครองใจเราคนเดียว พรหมจรรย์ เราครองหัวใจเราบุคคลคนเดียว เรายังเอาหัวใจของเราได้ยาก แล้วเวลาครองเรือนๆ ก็หัวใจ ก็กองไฟ

กองไฟ เห็นไหม คุณสิ ทางโลก คนจีน เวลาลูกชายคนแรกเกิดมานี้ โอ้โฮ! ไข่แดง เลี้ยงฉลอง

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขาดิปี ทุกๆ ขาดิการเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง

มันเห็นตรงข้าม โลกกับธรรมมันเห็นตรงข้ามกันไง

ธรรมะเวลาเห็น เวลาคนเกิดมา เกิดมาร้องอู๊ๆ มันกำแน่นเลย มันยึดมันถือมัน เกิดมาเพื่อความเป็นรัฐบุรุษ เพื่อความเป็นบุคคลที่ยิ่งใหญ่ โอ้ย! มันต้องชวนชวายเป็น การกระทำมากมายมหาศาล แต่มันก็เป็นผลจากวิญญูะ เวลาตายแบบหมดเลยนะ มือแบหมด จะต้องยกขึ้นมาเอาดอกไม้รูปเทียนให้ แล้วก็ตรัสส่งไว้ให้มีดอกไม้รูปเทียนไปไหว้พระไหว้เจ้า หนุน

นี่พูดถึงไง ถ้าเราพิจารณาของเราอย่างนี้ ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมาพิจารณาแล้วด้วยเหตุด้วยผล ก็เลศกัถ์เหตุกัถ์ผล ก็เลศกัถ์ธรรม ธรรมะคือเหตุและผล ถ้าเหตุและผลมันเป็นอย่างนี้ได้ มันพิจารณาของมันได้เพื่อประโยชน์กับเราไหม เพื่อประโยชน์กับการดำรงชีวิตแบบที่เป็นอิสระ จะบวชก็ได้ จะไม่บวชก็ได้ นี่พูดถึงยังไม่ได้บวชนะ เวลาไม่ได้บวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระแล้ว ถ้าไปเจอในเพศผ้าเหลือง เห็นไหม

เวลาในวงการพระ ถ้าใครไปตกหลุมรักใคร ในสมัยพุทธกาลไง เวลาเขานิมนต์พระไปฉัน นางโสเภณีเป็นหญิงสาวที่สวยงาม แล้วพระไปฉันที่บ้านนั้นกลับมาแล้ว พอกลับมาถึงวัดนั้น โอ้โฮ! จิตมันไปปฏิพัทธ์ ไม่กินไม่อนเลยละ ทุกข์อยู่อย่างนั้นนะ พอทุกข์อยู่อย่างนั้นบีบ นางโสเภณีนั่นเขาเสียชีวิตลง

ข่าวมาถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกอย่าเพิ่งเผลอ เอาไว้นั่นก่อน แล้วถึงเวลาวันเผลอ นิมนต์ให้พระองค์นั้นไปด้วย

เวลานิมนต์ ไปถึงนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศเลย นางโสเภณีเวลาเขายังมีชีวิตอยู่นะ ค่าตัวคืนเขาคืนละ ๑,๐๐๐ กหาปณะ เวลาอย่างนั้นแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศเลยว่า เวลาค่าตัวเขาหนึ่งคืน ๑,๐๐๐ กหาปณะ ต่อไปนี้ใครประมุขเอาบ้าง

ไม่มีใครเอาเลย จาก ๑,๐๐๐ เหลือ ๕๐๐ เหลือ ๑๐๐ เหลือ ๑ กหาปณะ ไม่มีใคร เพราะมันเป็นซากศพไง

พระองค์นั้นเขาไปด้วย เขาพิจารณาของเขา พิจารณาของเขา เพราะรักเขาไง รักเขา รักเขาจนกินไม่ได้ นอนไม่หลับ รักเขานะ นี่พระนะ

กรณีอย่างนี้มันเป็นเรื่องกรรมของสัตว์ มันเป็นเรื่องสายบุญสายกรรมที่เกิดมา ถ้าเกิดการปฏิพัทธ์ต่อกัน มันก็มีปัญหาการผูกมัดผูกพันกัน ถ้ามันไม่มีปัญหา มันก็เป็นปัญหา เป็นสังคมของโลก

เวลาบอกว่า เขาถามเรื่องกามราคะ เรื่องกามราคะ เหตุเกิด เหตุเกิดเพราะเขาตั้งใจว่าจะบวช ตั้งใจว่าจะบวช จะถือพรหมจรรย์ เพศพรหมจรรย์ ถ้าเพศพรหมจรรย์แล้ว ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เราก็ดำรงอุดมการณ์ของเรา ดำรงสิ่งที่เราปรารถนาได้

เวลามาบวชเป็นพระ พระบวชใหม่ๆ พอพระบวชใหม่ พระบวชใหม่ทนคำสอนต่างๆ ในพระพุทธศาสนาได้ลำบาก ลำบากเพราะอะไร เพราะเราเคยชินในเพศฆราวาส ในสิทธิเสรีภาพของความเกิดเป็นมนุษย์ไง พอบวชเป็นพระมีธรรมและวินัย ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา

เราต้องประพฤติปฏิบัติ หัดอบรมบ่มเพาะหัวใจของเราขึ้นมา ถ้ามันปฏิบัติตามความเป็นจริงของเราขึ้นมาได้ นี่เรามีเป้าหมายของเรา

ทีนี้มีเป้าหมายของเราแล้ว มันเกิดไปชอบเขา มันเผลอนหัวใจมาก แต่เราว่าเป็นมาเกือบหนึ่งเดือนแล้วครับ

แค่เดือนเดียว ถ้าเราใช้สติปัญญามันก็วางได้ วางได้มันก็เป็นบุคคลคนเดิมนั่นแหละ เป็นผู้หนักแน่นแหละ เพียงแต่ว่าเขาก็เป็นสิทธิในตัวของเขา เราก็เป็นสิทธิในตัวของเรา สิทธิในตัวของเรา เรายกขาหัวใจของเรา

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาเรียกว่าส่งออก

แม้แต่ใจของตน มันยังรักษาใจของตนไม่ได้ มันส่งออกนะ ส่งออกไปยึดไปถือ ทั้งๆ ที่เขาก็เป็นสิทธิของเขา เขายังไม่รู้เรื่องอะไรกับเรานะ เราเองต่างหาก เราเองต่างหาก ถ้าเราเองต่างหาก

แล้วจะเพ่งอสุภะขึ้นมาเพื่อจะดับกามราคะในใจของตน

ดับกามราคะในใจของตน ทำอย่างนี้ก็ถูกต้อง แต่ที่เราเสนอไป เสนอด้วยใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาไตร่ตรอง

เรามีเป้าหมายของเราอยู่แล้ว เราจะประพฤติปฏิบัติของเราอยู่แล้ว เราอยากจะกระทำไฉ่ เราอยากจะประพฤติปฏิบัติให้มีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจของเรา ถ้าเราทำของเราได้ มีอำนาจวาสนา เราก็ทำของเรา ถ้ายังไม่มีอำนาจวาสนา เราก็ปฏิบัติในเพศของฆราวาสนั้น

แต่ถ้าเป็นกรรมของสัตว์ๆ ถึงเวลาตกลงปลงใจขึ้นเป็นคู่ครอง นั่นก็กรรมของสัตว์ มันไม่ผิดกฎหมาย มันผิดกฎหมายตรงไหนล่ะ เพราะเราทำถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายก็จบ แล้วเวลาจบแล้ว เวลาไปครองเรือนแล้ว แล้วมันจะทุกข์จะยากอย่างไร นั่นก็เป็นกรรมของสัตว์แล้ว

ฉะนั้นบอกว่า แม้กระทั่งให้เขากลายเป็นชายก็ไม่สงบบ มันสงบบไม่ค่อยได้ เติบจนกรรม นั่งสมาธิ จะเอาสมาธิข่มก็แล้ว มันไม่เป็นผลเช่นกัน จึงขอความเมตตาท่านชี้แนะในการปฏิบัติต่อไปครับ

หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ พยายามตั้งใจกำหนดอานาปานสติ กำหนดพุทโธๆ ถ้ากำหนดได้ แล้วถ้ามีสติสัมปชัญญะบ้าง ก็ใช้ปัญญาไตร่ตรองคิดถึงอนาคตไป คิดถึงเบื้องต้น ท่ามกลาง ที่สุด

กรณีอย่างนี้นั่นก็คิดถึงท่านพ่อลีไป ท่านพ่อลีท่านเป็นพระที่มีชื่อเสียงมาก ลูกศิษย์ของท่านเป็นเจ้าของร้านยาเพ็ญภาค ลูกศิษย์ไป

ก็คิดว่าตัวเองจะสึก นี่ความคิดนะ ไม่ใช่เรื่องจริง เป็นความคิดไป คิดว่าตัวเองรักสาว ก็ จะสึก จะสึกแล้วก็จะไปทำงานกับโรงทำยาเพ็ญภาค จะได้เงินเดือนเดือนละ ๒ บาท ๕๐ คิดไปเรื่อย คิดว่าแต่งงาน แต่งงานแล้วก็มียศพอมีบุตรแล้ว ภรรยาเสียชีวิต ภรรยาเสียชีวิตก็ได้ ภรรยาคนใหม่ ภรรยาคนใหม่ขึ้นมา ภรรยาใหม่กับบุตรเดิมก็ทะเลาะเบาะแว้งกัน คิดไปคิดมา บอกว่า ถ้าทะเลาะเบาะแว้งกัน ตกลงว่าเลิก กลับมาบวชดีกว่า แล้วเป็นพระอยู่ จะสึกทำไม เป็นพระอยู่ก็ไม่สึกไป

เวลาเป็นพระอยู่ คิดเล่นๆ คิดเลยว่าจะสึก สึกแล้วจะไปทำงานโรงยาเขา แล้วทำงานที่ ได้เงินเดือนเท่า นั้น จะมีบุตร มีบุตรแล้วเกิดภรรยาเสียชีวิตไป จะได้ภรรยาใหม่ พอได้ภรรยา ใหม่แล้ว บุตรของเราทะเลาะเบาะแว้งกัน ในครอบครัวไม่มีความสุขเลย สรุป ไม่สึก

นี่ท่านพ่อลี ในประวัติท่านพ่อลีไปเปิดดู

นี่เป็นเรื่องธรรมดา

ทีนี้ของเรา มันกรรมของเรา มันเป็นกรรมของเรา เรามีความปรารถนา แล้วมันมีเรื่อง เกิดขึ้นมาในหัวใจ มันก็เป็นความขัดแย้งในความคิดของเรา เราก็แก้ไขของเราเพื่อดำรงชีวิต เพื่อเป้าหมาย ทำแล้วให้ประสบความสำเร็จในชีวิตของเรา ถ้าทำได้ ถ้าทำไม่ได้ก็กรรมของสัตว์ จบ

ถาม : ข้อ ๒๘๒๘. เรื่อง “การปฏิบัติถูกต้องตามแนวพระพุทธเจ้าหรือเปล่าครับ”

เมื่อวันที่ ๒๙ เดือน ๗ ปี ๖๕ สภาธรรมดอน ๑๕.๓๐ เกิดสมาธิและปัญญา เห็นกายนี้ เปรียบเสมือนธาตุทั้ง ๔ แตกสลาย ไม่ใช่ตัวเรา สลัดสังขะ น้ำตาไหลตอนเดินจงกรม ได้ ประมาณชั่วโง่ครั้งครับ

วันที่ ๒๗/๘/๖๕ สภาธรรมดอน ๑๒.๐๐-๑๔.๓๐ นั่งสมาธิแล้วเกิดจิตเข้าไปเห็นว่า ทุก
อย่างเป็นทุกข์ ทุกข์น้อยกับทุกข์มาก ไม่เห็นมีความสุขตรงไหนเลยครับ เช่น จิตเห็นจิตเกิดดับ
เดี๋ยวคิด เดี่ยวสงบตั้งมั่น เดี่ยวฟุ้งซ่าน เดี่ยวเจ็บปวด เดี่ยวเปิดปิด

ตอบ : คำถามนี้ ใช้น้ำมันผลของการประพฤติปฏิบัติ

เขาบอกว่า การปฏิบัตินี้ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนาหรือเปล่าครับ

ถ้าแนวทางพระพุทธศาสนา เวลาประพฤติปฏิบัติโดยเป็นสัจจะเป็นความจริง ทุกข์ เหตุ
ให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ โดยอริยสัจ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ

จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ เห็นไหม คนที่จะเอาหัวใจของตน เอาจิตของตนกลั่น
ออกมาจากอริยสัจ ก็ต้องมีพื้นฐาน มีรากฐานของเขาพอสมควร

เวลาการประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ เริ่มต้นจากปุณฺณ ปุณฺณ เราเป็นปุณฺณ เราจะประพฤติ
ปฏิบัติของเราขึ้นมาโดยอำนาจวาสนาของเรา มันก็เป็นการทำความสงบของใจบ้าง ถ้าทำ
ความสงบของใจบ้าง ใจมันสงบระงับเข้ามา มันเกิดไ้ เกิดนิมิต เกิดความรู้ความเห็นต่างๆ ร้อย
แปด

ถ้าเกิดความรู้สึกความคิดนี้ต่างๆ ร้อยแปด เวลาทำแล้วเราก็ต้องพยายามทำของเรา
ให้ชำนาญในวิธี ให้ชำนาญในการเข้าและชำนาญในการออก

ชำนาญในการเข้า เข้าสู่ความสงบของใจของตน ถ้าจิตมันสงบระงับ มันเป็น
ความสามารถของเราที่ประพฤติปฏิบัติแล้วได้ผลแบบนี้ ถ้าได้ผลอย่างนี้ เวลามันคลายตัว
ออกมา เวลามันสงบมันก็มีสุขของมัน เวลามันคลายตัวออกมามันก็มีทุกข์ความ
ยาก มันมีความเครียดในหัวใจ มันมีความกดดันในหัวใจร้อยแปด

กิเลสของมัน มันเปลี่ยนหน้ามาเล่นทั้งนั้นนะ ถึงที่สุดแล้วมันเป็นพญามาร คืออวิชชา
คือความไม่รู้ในการประพฤติปฏิบัติของตนนี้ไง ถ้าความไม่รู้ในการประพฤติปฏิบัติของตน เห็น
ไหม

ปัจจุัตตัง สันทิฏฐิโก

มันไม่ป้จจัดตั้ง มันไม่เห็นชัดเจนของมัน มันไม่ได้บริหารจัดการของมัน ถ้ามันได้บริหารจัดการของตน คำว่า “บริหารจัดการ” คือชำนาญในวิธี

เวลาถ้าคนนะ เวลามันตกทุกข์ได้ยากหรือว่าปฏิบัติไปแล้วมันจนตรอก ถ้าเราจะมาพิจารณาผลของการปฏิบัติของเราเลย เราปฏิบัติมาก็วันแล้ว เราปฏิบัติมาก็เดือนแล้ว เราปฏิบัติมาก็ปีแล้ว แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา วันไหนบ้างที่มันดี วันไหนที่มันโหดร้าย วันไหนที่มันทุกข์มันยากไป นี่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านไปจุดค้ำที่ไหนของท่าน

นี่ไง เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านยืนยันไงว่า ป้จจัดตั้ง สันติภูมิจิโก

ป้จจัดตั้ง สันติภูมิจิโก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ เวลาหลวงปู่ขาวที่โหล่งขอด เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันไปรวมที่ไหน จิตของเราไปเสื่อมที่ไหน

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกเลย เวลาท่านอยู่ที่จักราช พรรษาแรกจิตมันดีมาก แล้วก็เสื่อมมาก

นี่ทำไมมันจำได้ละ มันจำของมันได้ มันชำนาญของมันในการเข้าและการออก ในการดูแลหัวใจของตน

ไ้่นี้ก็เหมือนกัน เวลาบอกว่า เวลาจิตมันเห็นกายเปรียบเสมือนธาตุทั้ง ๔ ที่แตกสลาย ไม่ใช่ตัวเรา มันสลดสังเวช น้ำตาไหล เเดินจกรมได้ประมาณครึ่งชั่วโมง

เวลาจิตถ้ามันจะสงบระงับเข้ามา แล้วอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้ามันรู้มันเห็น มันรู้มันเห็นอย่างนี้มันเกิดเอง มันเกิดเอง ว่ามันจะเป็นนิมิต มันก็เป็นนิมิตนั่นแหละ มันก็เป็นความรู้ความเห็นของตน ถ้าความรู้ความเห็นของตน สิ่งนั้นจะเก็บไว้

ไ้่นี้มันแบบว่า ลมพัดใบไม้ไหว มันเป็นของชั่วคราวๆ แต่คนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใดเลย อยู่ที่วาสนา ปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน ปฏิบัติแล้วมันจิตไม่เคยสงบ ปฏิบัติแล้วไหนวะ ศีล สมาธิ ปัญญา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันสุขอย่างไรวะ มันสงบอย่างไร มันสุขอย่างไร มันทุกข์ยากอยู่ที่นี่ อู๋ย! ทำแล้วมันล้มลุกคลุกคลานอยู่ที่นี่ มันสุขอย่างไร

สุข ถ้าทำแล้วมันสมดุลพอดีของมัน ถ้ามันสมดุลพอดีของมัน มันจะลงสู่ทางสายกลาง ลงสู่สัมมาสมาธิ ลงสู่สัจจะความจริง เพราะอะไร

เพราะเราฟุ้งซ่านไง เราปุ่กชนไ้ เราหาหนทางของเราไม่ได้ไ้ เวลาจะหาหนทางขึ้นมา คีล สมาธิ พอเป็นสมาธิแล้วเราก็พยายามจะหาหนทางต่อไป คีล สมาธิ ปัญญา

ปัญญามันจะเกิดจากสัมมาสมาธิถูกต้องดั่งามชอบธรรมขึ้นมา มันจะมหัศจรรย์ในตัว ของมันเอง มหัศจรรย์ในตัวของมันเอง สิ่งที่เราที่เห็นนี้ไ้ อย่างที่ว่า เห็นกายนี้เปรียบเสมือนธาตุ ๔ ที่แตกหมดเลย

ไ้ไ้อย่างนี้มันล้มหล่น

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่า ธรรมมันเกิด

ธรรมเกิดคือวาสนาของคนนะ มันเกิดขึ้นมาเองไม่ได้ มันต้องมีวาสนาสิ มันมีบุญมีกุศล ของมันมา เวลามันทำแล้วมันเกิดอาการแบบนี้ อาการแบบนี้ล้มหล่นไ้ ล้มหล่นคือว่าเราไม่ได้ เริ่มต้นไ้ ไม่ได้เริ่มต้นมีสติสัมปชัญญะ เริ่มต้นจากการควบคุมดูแลหัวใจของตน เริ่มต้นจาก ขำนาญในวสี ในการควบคุมสมาธิได้

พอทำสมาธิแล้ว เรากำหนดให้มันมั่นคงแข็งแรงอย่างไรก็ได้ แล้วเราน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันก็จะเป็นแบบที่คำถามนี้ แต่มันเห็นจริง ๆ เห็นด้วยการบริหารจัดการไ้ การบริหารจัดการด้วยสติ ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาของเรา นี่ถึงเรียกว่าวิปัสสนา

แต่เวลาทำ เราบริหารไม่ได้ บริหารไม่ได้คือเรายังจับต้นชนปลายไม่ได้ เราทำไป เรายัง ไม่รู้อะไรจะเกิด แล้วจะเกิดอย่างไร แล้วมันจะอยู่กับเราอย่างไร เราไม่รู้เลย เราก็กัดกัด กัดกัด จนมันรู้มันเห็น ถ้ามันรู้มันเห็นขึ้นมา เราก็พยายามจะกัดกัดของเราให้จิตมันมีความสงบ เรา เข้าใจได้

แต่เวลาคนปฏิบัตินะ เริ่มต้นที่ปฏิบัติมันล้มลุกคลุกคลาน แล้วมันเป็นปริยัติ ปริยัติ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วเวลาเป็นภาคความจริง นี่ไ้ ปริยัติ ปฏิบัติ แล้วเวลาปฏิบัติ มันปฏิบัติแล้วเรามีความรู้มากน้อยแค่ไหน มันภาคปริยัตินั้นละเอามา เทียบเคียง

แต่ถ้าในภาคปฏิบัติฯ เขาจะเอาอย่างคำถามของโยม โยมที่ถามมา อย่างนี้เวลามันเริ่มต้น ที่หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า การประพฤติปฏิบัติยากอยู่คร่าวเริ่มต้น เริ่มต้นล้มลุกคลุกคลาน

แต่เนี่ยยังยาวนานนะ วันที่ ๒๙ เดือน ๗ วันที่ ๒๗ เดือน ๘ มันสับสน มันเป็นไปได้ จะบอกว่า คำถามของเขา

การปฏิบัติถูกต้องตามแนวทางพระพุทธเจ้าหรือเปล่าครับ

ในแนวทางของพระพุทธเจ้าให้ทำความเข้าใจเข้ามา ในการทำความเข้าใจทำความเข้าใจ ๔๐ วิธีการ ๔๐ วิธีการคือคำบริกรรม ๔๐ แบบ ๔๐ รูปแบบไป กรรมฐาน ๔๐ ห้อง แล้วเราทำของเรา ประสบการณ์ของจิตมันจะแสดงอาการของมัน มันจะเปิดเผยในการปฏิบัติของมัน แล้วมันจะรู้จะเห็นตามความเป็นจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงนะ

ถ้าเป็นความจริง มันจะต้องทำความเข้าใจ ถ้าใจสงบแล้ว ถ้ามันจะเห็นว่าเห็นธาตุ ๔ เห็นอย่างไร ใครเป็นคนเห็น

ถ้าเห็นธาตุ ๔ มันชนพองสยงของเกล้า ถ้าเราบริหารจัดการ มันจะเป็นของมันไป

แต่คำถามนี้เวลามันเกิด มันเกิดในเวลานั้นๆ เลย เวลามันเกิด มันเกิดขึ้นมาแล้วเราจะควบคุมมันอย่างไร แล้วเวลามันเกิดแล้ว เวลามันเป็น มันเป็นไปเองหรือ ถ้ามันเป็นไปเอง เวลามันเป็นไปเอง

เวลาที่ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ในวิปัสสนา ในเกิดภาวนามยปัญญา กำหนดนะ ให้พิจารณา

อย่างคำถามแรกที่เรื่องกามราคะ เวลาไปชอบเขา ก็กำหนดให้เขาเป็นอสุภะชะ ลอกหนังเขา ลอกต่างๆ เขา นั้นลอกเขาเพื่อจะลดละความทิฐิมานะในใจของตน

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเขาว่าพิจารณาเป็นธาตุ ๔ ธาตุ ๔ แยกหมด พอมันแตกแล้ว ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน มันสลดสังเวชจนน้ำตาไหล

อันนี้กรณีหนึ่ง กรณีนี้รสชาติของมัน เวลาธรรมเกิด ธรรมเกิดมันก็เป็นแบบนี้ เวลาธรรมเกิดขึ้นมามันสดมันสังเวชของมัน แต่มันก็เฉพาะกาลนั้น แล้วมันได้ทำลายกิเลสใหม่ แล้วมันรู้จักกิเลสใหม่

ไฉนนี่คือการฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้น ถ้าเริ่มต้นปฏิบัติของมันแล้ว ถ้าในการปฏิบัตินะ ให้จำอาการแบบนี้ไว้ อารมณ์ความรู้สึก เห็นใหม่

มันสด น้ำตาไหล เติมน้ำจรมได้ประมาณชั่วโมงครึ่ง สดน้ำตาไหล

ภาษาเราว่ามันสั่นไหว สั่นไหวคือมันเป็นธรรมะเกิด ธรรมะเกิด เกิดจากเราภาวนานี้แหละ เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ แล้วมันเป็นอำนาจาสนาของเรามันสมดุลพอดี มันเกิด เกิดโดยที่เหมือนกับถูกหอย มันมาเอง

แต่ถ้าเป็นพระกรรมฐาน เป็นครูบาอาจารย์ของเราละ เวลาเริ่มต้น ถ้าจิตมันมั่นคงแล้ว เราก็ฝึกหัดใช้ปัญญาของเราไป ถ้ามันไม่มีกำลังของมัน เราก็ทำความสงบของใจเข้ามา การทำความสงบของใจคือจิตตั้งมั่น จิตมีกำลังของมัน พอจิตมีกำลังของมันก็ปล่อย ปล่อยมันก็เข้าสู่เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันพิจารณาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เห็นใหม่ นี่มันจัดการ มันบริหารด้วยสติ

แล้วถ้ามันละเอียดขึ้นไปเป็นบุคคลคู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ มันจะเป็นมหาสติ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันจะรวดเร็วกว่านี้ กิเลสมันจะรวดเร็วมาก มันจะพลิกแพลงมาก แล้วรวดเร็วมาก พลิกแพลงมาก สติสัมปชัญญะมันก็ต้องควบคุมเกมได้ทั้งสิ้น แล้วควบคุมได้ ถ้ามันสมดุลพอดี มรรคสามัคคี ถ้ามันสมดุลพอดี มันก็ปล่อยวาง ปล่อยวาง ปล่อยวาง

แต่ถ้ามันไม่มีกำลังของมันนะ ถอยกรูดๆ ถอยกรูดๆ คืออะไร คือคิดไม่ออก พิจารณาไม่ได้ เก้อๆ เชนๆ ดื้อดิ่ง ดื้อวัน ยื้อๆ กันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วก็ยังตะแบงตะบันสู้กับมันไป เสื่อมหมด

นี่พูดถึงว่าถ้าการปฏิบัติที่ถูกต้อง

แต่คำถามนี้ คำถามที่ว่ามันเป็นมาสองคราว ถ้าสองคราว มันถูกต้องหรือไม่

ถ้าเราปฏิบัติมันก็จะเกิดอาการแบบนี้ ถ้าเกิดอาการแบบนี้ มันก็เป็นวาสนาของแต่ละบุคคล ถ้าเกิดกับเรา มันก็เป็นการยืนยันว่าเราปฏิบัติธรรม แล้วอาการ ประสบการณ์ของจิตมันมีประสบการณ์อย่างนี้ ถ้าประสบการณ์อย่างนี้ นี่ปัจจุัตถัง สันทิฏฐิโก

ศาสนาใหม่ มรรคผลใหม่ ศील สมาธิ ปัญญาจริงหรือเปล่า แล้วเราได้ประสบของเรา มันเป็นการยืนยัน มันเป็นบุญของบุคคลคนนั้น เพราะมันเกิดจากใจ ไม่มีใครมาล่อมาหลอก ไม่มีใครมาเกลี้ยกล่อมให้เชื่อหรือไม่เชื่อ มันเป็นผลของการกระทำของเราขึ้นมา

แต่ถ้ามันถูกต้องตามแนวทางพระพุทธเจ้าหรือเปล่า

อาการเกิดนี้ร้อยแปด ฤๅษีชีไพรก็เป็น ยิ่งพวกไสยศาสตร์เขาทำ ตอนที่เขาผีเข้า ผีหลอกกันนะร้อยแปดเลย มันเรื่องของโลกวิญญูณ แต่ของเราเป็นโลกของเรื่องอริยสัจ

โลกวิญญูณ โลกเวรโลกกรรม มีเวรมีกรรมต่อกัน โลกของวิญญูณ เชื้อหมอมผีผีสง แต่ในพระพุทธศาสนา ผลของวิญญูณ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูณ ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน มันมีผลสัมผัสต่อกัน

แต่ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเราเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา เรามีศีล & เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ผีไหนจะมาเข้า มีแต่ผีกิเลส

เวลากิเลสมันหลอกมันลวง มันปลิ้นมันปล้อน มันเผาใจ นี่ผีกิเลส ผีจริงๆ มันอยู่ที่ไหน ถ้าผีจริงๆ ก็ผีหัวใจเรานี่ไง ผี คือพุทธะ ผู้รู้นี่ไง แต่มันหลงมันไหลมันก็เป็นผี ถ้ามันมีสติปัญญา ขึ้นมามันก็เป็นธรรม

นี่ในแนวทางปฏิบัติ เห็นไหม คำถามไถ่ ว่ามันถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา หรือไม่

แนวทางพระพุทธศาสนา ทาน ศील ภาวนา

แล้วเวลาการประพฤติปฏิบัติในวงจรพื้นฐาน ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

ไฉนก็เหมือนกัน คำถามนี้ เราต้องการทำความสงบของใจเข้ามา แล้วถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามา จิตที่มันรู้มันเห็น มันเกิดของมัน เกิดแล้วเรารู้ไว้

นี่ไง อาการของจิตเป็นได้หลากหลายนัก เป็นในทางบวกก็ได้ เป็นในทางลบก็ได้

อันนี้ สองเศสนี้มันเป็นในทางบวก ในทางบวกเพราะจิตมันเห็นเป็นสภาวะธรรม เห็นสภาวะเป็นธาตุ ๔ แดกสลาย ไม่ใช่ตัวเรา สดสังเวช น้ำตาไหล อีกหนหนึ่งไง เห็นทุกอย่างเป็นทุกข์ ทุกข์มากหรือทุกข์น้อย มันไม่มีอะไรเป็นความสุขอยู่จริง

จำคำนี้ให้ตึ้นะ มันไม่มีอะไรเป็นความสุขอยู่จริง จิตเห็นอาการเกิดดับ ถ้ามันไม่มีอะไรเป็นความสุขอยู่จริง อย่างหลงโลกนะ อย่าติดในโลกนะ แล้วเวลาโดยปกติ เห็นทุกอย่างมีคุณค่าหรือเปล่า

ถ้ามันเห็นจริง มันจะเห็นคุณธรรมในหัวใจเหนือกว่าทุกๆ อย่าง เหนือกว่าสิ่งที่โลกเขามีอยู่ นี่พูดถึงว่า ถ้าข้อเท็จจริงมันเป็นจริง

แต่นี้มันเป็นอาการ ชั่วคราว

ฉะนั้นว่า ถ้ามันถูกต้องในทางพระพุทธศาสนาหรือไม่

เราถือศาสนาอะไรละ ถ้าเราถือศาสนาสิ่งใด เราจะปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเราปฏิบัติโดยการศึกษากฎปฏิบัติ จากธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราก็ฝึกหัดของเรา ถ้าฝึกหัดของเรา นี่คือผลไง ผลอย่างนี้

เวลาคนเขาต้องมีการศึกษา จบแล้วต้องฝึกงาน ฝึกงานแล้วทำงานเป็นหรือไม่เป็น ปริยัติคือการศึกษากฎวิชาการ แล้วเวลาภาคปฏิบัติ ปฏิบัติให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา พระกรรมฐานปฏิบัติ ปฏิบัติหัวใจของตนให้มันเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงนะ

ถ้ามันเป็นไม่จริง มันก็เป็นความจำ มันก็เป็นสัญญา มันก็เป็นสิ่งที่จำต่อๆ กันมา แล้วมันก็เป็นนิทานเล่าเรื่อง เป็นนิทาน เป็นสิ่งที่ว่าจินตนาการเอา

แต่ถ้าเป็นจริงๆ มันจะเป็นกับเรา ถ้าเป็นกับเราก็ผล

สมาธิคือสมาธิ แล้วสมาธิส่งออกก็รู้ก็เห็นของมันไป แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันต้องเป็นกิจจะลักษณะ

มันเป็นจริง ธรรมะเป็นของจริง รอค้นจริงมาคั่นคว้าหาความจริง

แล้วถ้ามั่นหาความจริงนะ ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ความจริงเป็นอริยสัจ ความจริงเป็นสัจธรรม

จิตจะล่องพันทุกข์ด้วยความเพียร ล่องพันทุกข์เพราะพ้นจากกิเลสต้นหาความทะยานอยากตามข้อเท็จจริง

แต่คำถามนี้ มันก็เป็นประสบการณ์ของครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาทั้งนั้นนะ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งแต่ละคราว มันทำซ้ำ ทำซ้ำ ทำซ้ำ

ทำซ้ำ ทำซ้ำเพราะมันต้องให้จิตมันมั่นคง จิตมันแข็งแรง มันมีโอกาส มันมีประสบการณ์แบบหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านทำมาแล้ว ท่านไม่สงสัยใดๆ เลย

แต่มันปฏิบัติแล้วมันได้ผลมา ได้ผลมาก็เป็นบุญเป็นกุศลของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

แล้วจะบอกว่า ให้ยืนยันว่าในการปฏิบัติถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนาหรือไม่

มันเป็นการฝึกหัดเริ่มต้น แล้วเราฝึกหัดของเราให้เป็นตามข้อเท็จจริง

แล้วสิ่งที่สำคัญที่สุด อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ

อย่าทิ้งผู้รู้ คือหัวใจดวงนี้ อย่าทิ้งพุทโธ

ถ้ามันทิ้งผู้รู้ ทิ้งพุทโธ แล้วก็จะไปเอามรรคเอาผล มันตื่นมวงคลตื่นข่าว ตื่นเป็นกระต่ายตื่นตูมไป ส่งออกหมดนะ แล้วจะไม่ได้ประโยชน์ใดๆ เลย

มันจะเกิดอะไรขึ้นก็แล้วแต่ ไม่ทิ้งผู้รู้ ไม่ทิ้งพุทโธ นี่คือปฏิบัติแนวทางพระพุทธศาสนาเอวัง